

*Стогній І. В.,**старший викладач кафедри іноземних мов
Національної академії статистики, обліку та аудиту**Варавкіна З. Д.,**старший викладач кафедри іноземних мов
Національної академії статистики, обліку та аудиту*

ФУНКЦІОНУВАННЯ МОЛОДІЖНОГО СЛЕНГУ В СУЧАСНІЙ РОЗМОВНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

Анотація. Статтю присвячено появі й використанню молодіжного сленгу в сучасній українській мові. У ній розглянуто умови, за яких молодіжний сленг як окремий пласт національної мови, що відображає певною мірою рівень культури, освіченості й розвитку суспільства, проникає у мовлення сучасної молоді.

Мета статті – схарактеризувати і визначити роль молодіжних сленгізмів у мовленні.

Автори у своєму дослідженні звертають увагу на типи молодіжної сленгової лексики, сфери її активного використання та наводять приклади вживання. На тлі історичних та політичних подій соціально активна молодь вводить у своє мовлення так звані неосленгізми, що означають нові поняття, доступні для розуміння усіх верств сучасного населення. Вони є актуальними для позначення особливих понять, притаманних реаліям життя сучасної молоді, й виникають в умовах легкого і невимушеного повсякденного спілкування.

Своєю ж чергою постійним й невичерпним джерелом сленгізмів в українській мові є запозичення з іноземних, зокрема з англійської мови та її американського варіанту. Виникнення англомовних сленгізмів є результатом експансії не лише самої англійської мови через вивчення іноземної мови в школі, поширення літератури англійською мовою, захоплення англомовною музичною культурою, інтенсифікація міжнародних зв'язків тощо, а й результатом популяризації західного способу життя.

Використання сучасних пристроїв та Інтернет-технологій також є хорошим підґрунтям для створення нових сленгізмів та жаргонних форм спілкування.

Нині сленг активно використовується у різних стилях мови – художній літературі, засобах масової інформації (газетах, журналах, радіо, телебаченні, рекламі), лунає зі сцени театрів та в кіно. Це доводить, що сленг є складним мовним утворенням, яке відображає реалії сьогодення і входить до розмовної та нормативної лексики сучасної людини.

Ключові слова: молодіжний сленг, жаргон, спілкування, українська мова, мовлення, запозичення, мовна норма.

Постановка проблеми. Соціально-політичні події в державі та світі, економічні процеси, стрімкий розвиток науки та інформаційних технологій значно впливають на зміни в сучасній мові. Нові тенденції зумовлюють появу у ній великої кількості лексичних новотворів, притаманних різним верствам населення, представникам певних професій, соціальних та вікових груп. До таких лексичних новотворів належать сленгізми – жаргонні слова або вирази, які, проникаючи в літературну мову, набувають певного емоційно-експресивного

забарвлення. Сленг заповнює нішу в українській та англійській мовах, займаючи середню позицію між стандартними та неофіційними словами, які сприймаються загальною публікою, та спеціальними словами та виразами, відомими лише відносно малим соціальним підгрупам [1]. Нині популярним та широкочисливим є молодіжний та студентський сленг, що привертає до себе увагу мовознавців і потребує постійного вивчення та детального аналізу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження і вивчення молодіжного сленгу, а також його різні аспекти висвітлено у працях мовознавців І. Секрет, Л. Заводної, Н. Осецької, А. Арутюнової, Л. Ставицької, Н. Тропінової, В. Хом'якова, О. Кондратюк, А. Воскресенської, О. Кобякова, О. Тараненка, Ю. Василенко, які описали функціонування сленгу в сучасній мові. Т. Кондратюк, Н. Панахид, С. Пиркало, Л. Ставицька є авторами-упорядниками словників українського молодіжного сленгу.

Мета статті – схарактеризувати і визначити роль молодіжних сленгізмів у сучасній українській мові.

Виклад основного матеріалу. Молодіжний сленг – це окремий пласт національної мови, який відображає певною мірою рівень культури, освіченості, розвитку суспільства. У наш час він контрольований маскультурою, під вплив якої потрапляють різні категорії молоді [2]. На тлі історичних та політичних подій соціально активна молодь вводить у своє мовлення так звані неосленгізми, що означають нові поняття, доступні для розуміння усіх верств сучасного населення. Так, наприклад, трагічні події, що сталися в Україні 2014 року, доповнили сучасну мову новими лексемами, і вони стали всесвітньо відомими:

тітушки – збірна назва найманців, часто кримінальних елементів, які використовувались владою для застосування фізичної сили у масових сутичках, для побиття мітингувальників, нападів на журналістів та представників засобів масової інформації (термін з'явився у травні 2013 року від прізвища спортсмена Вадима Тітушка);

ленінопад – хвиля демонтажів пам'ятників Володимирові Леніну та іншим комуністичним діячам;

вогнехреца – «гаряча» фаза Революції гідності, початок якої припав на 19 січня, тобто на релігійне свято Водохреща;

атовці – українські воїни, учасники антитерористичної операції (АТО) на сході України;

нацики – військові Національної гвардії України;

воїни світла – воїни-захисники рідної держави, її незалежності та суверенності (як термін виник за часів Революції гідності);

сепари – сепаратисти, прибічники політики відокремлення частини однієї держави для створення іншої – відокремленої та незалежної.

У своєму дослідженні «Сучасний погляд на молодіжний сленг» автор Л. Заводна звертає увагу на три типи молодіжної сленгової лексики.

Першу групу формують сленгові номінації метафоричного характеру, які називають предмети чи осіб або характеризують їх. Сюди належать загальноновживані слова, що використовуються в новому значенні, наприклад:

бацила – людина, котра заважає кому-небудь;

дятел – обмежена, дурна людина;

спецназ – вахтери в студентському гуртожитку;

Крім того, до цього типу належать дієслова на позначення фізичних процесів, що змінили свою семантику та перейшли з фізичної сфери до соціальної:

нести пургу – говорити дурниці;

стрельнути бабок – позичити у когось грошей;

сікти в комп'ютерах – розбиратися в комп'ютерах, добре володіти комп'ютерними програмами.

Тенденція до порівняння чи сприйняття, позначення й оцінювання реалій за допомогою інших реалій є основою формування метафоричних сленгових номінацій на базі власних імен:

альоша, альошенька – дурник;

міша – хлопець-простак;

вася – йолоп, невдаха.

Другу групу сленгових одиниць складають лексеми зі зменшено-пестливим значенням, а також скорочені або деформовані всупереч загальновідомим моделям слова на зразок:

бабулєсіки – гроші;

магазин – магазин;

тралік – тролейбус;

універ – університет.

Третю групу формують переважно дієслова та прикметники, зрідка іменники, смисл яких вкладено в поняття «інтенсивність» та «надмірність»: *злиняти, вишиватися, відморозити, приколотися, реальний, стрьомний, шуганий, борзий та ін.* [3].

Своєю чергою постійним й невичерпним джерелом сленгізмів в українській мові є запозичення з іноземних, зокрема з англійської мови та її американського варіанту. Виникнення англійських сленгізмів є результатом експансії не лише самої англійської мови (через вивчення іноземної мови в школі, поширення літератури англійською мовою, захоплення англійською музичною культурою, інтенсифікація міжнародних зв'язків тощо), а й результатом популяризації західного способу життя, бажання молодих людей бути схожими на героїв популярних кінофільмів, телепередач, а звідси спостерігається їх механічне перенесення на український мовний ґрунт [4].

Молодіжний сленг виникає в умовах легкого й невимушеного повсякденного спілкування. Він є актуальним для позначення особливих понять, притаманних реаліям життя сучасної молоді, – особистих стосунків, навчання, розваг, дозволя, відвідування спортивних секцій тощо, й значно відрізняється від літературних норм спілкування з батьками, людьми старшого віку, викладачами й тренерами, а також з незнайомими людьми та у громадських місцях. Варто зазначити, що запозичені з англійської мови сленгізми досить часто вживаються молоддю поруч з українськими відповідниками.

Розглянемо основні сфери вживання запозичених сленгізмів у сучасному молодіжному середовищі.

1. Вигуки, привітання, емоційне забарвлення мови:

Хай (англ. -hi), *хеллоу* (англ. – hello) – привіт, вітаю;

Піс вам (англ. – peace) – миру вам, вітаю;

Вау (англ. – wow) – вигук на позначення подиву чи захоплення;

Бай (англ. – bye), *папа* (англ. – papa) – до побачення, бувай;

Супер (англ. – super), *кул* (англ. – cool), *зе бест* (англ. – the best) – позитивна оцінка чого-небудь;

Крейзі (англ. – crazy) – як позитивна, так і негативна оцінка вчинків;

Ок, окей (англ. – Ok) – погодження з чим-небудь;

Сорі (англ. – sorry) – вибачення;

Пліз (англ. – please) – супроводження прохання.

2. Одяг, взуття:

Боді (англ. – body) – різновид натільної білизни;

Хугі (англ. – hoagie) – різновид плаття;

Скінні (англ. – skinny) – одяг, що тісно прилягає до тіла;

Шузи (англ. – shoes), *буци* (англ. – boots), *сліпери* (англ. – slippers) – туфлі, черевики, домашнє взуття;

Адіді, найкі, пуми – спортивний одяг і взуття фірм Adidas, Nike, Puma.

3. Гроші:

Мані (англ. – money) – гроші;

Еврики (англ. – euro dollars) – євродолари;

Бакси (англ. – bucks) – долари;

Кеш (англ. – cash) – грошова готівка.

4. Соціальна сфера (назви людей за статтю, родинними зв'язками, професіями):

Бой (англ. – boy), *гай* (англ. – guy), *мен* (англ. – man) – хлопець, парубок, чоловік;

Бейбі (англ. – baby), *гьорл* (англ. – girl) – дівчина;

Бро (англ. – brother), *сістер* (англ. – sister) – брат, сестра;

Олді (англ. – old), *паренти* (англ. – parents) – батьки;

Мейт (англ. – mate), *френд* (англ. – friend) – друг, приятель;

Тічер, *тічерка* (англ. – teacher) – вчитель, вчителька;

Дірек (англ. – director), *босс* (англ. – boss) – директор, очільник;

Гард (англ. – guard) – охоронець.

5. Комп'ютерні технології та використання мережі Інтернет:

І-нет (англ. – Internet) – Інтернет;

Комп (англ. – computer) – комп'ютер;

Монік (англ. – monitor) – монітор;

Дрова (англ. – driver) – драйвери;

Поуглити (англ. – GOOGLE) – знаходити інформацію через пошукову систему GOOGLE;

Інфа (англ. – information) – інформація;

Вінда (англ. – Windows) – ОС Windows;

Твітнути (англ. – Twitter) – спілкуватися, передавати інформацію через соціальну мережу Twitter;

Чатитись (англ. – to chat) – спілкуватись через соціальні мережі.

Наведені приклади лише оглядово й неповною мірою висвітлюють різноманіття молодіжного сленгу та сфер його використання.

Життя сучасної молоді динамічне і прогресивне. Нині важко уявити підлітка-школяра або юнака-студента, який би

не користувався сучасними гаджетами для навчання, швидкого отримання необхідної інформації та розваг у віртуальному просторі. Використання сучасних пристроїв та Інтернет-технологій є хорошим підґрунтям для створення нових сленгізмів та жаргонних форм спілкування. Для них навіть створені спеціальні словники, які тлумачать звичайному користувачеві поняття та явища, що зустрічаються в мережі й активно використовуються професійними програмістами. Такі слова, як, наприклад, *адмін – системний адміністратор; мило – електронна адреса; клава – клавіатура; материнка – материнська плата; карлсон – охолоджувач вентилятора; машина, верстак, залізо – комп'ютер, системний блок; собачка, равлик, вухо – символ @; миша, хом'ячок – дистанційний маніпулятор «миша», прога – комп'ютерна програма* тощо активно проникають та займають своє місце у мові повсякденного спілкування не лише молоді, а й інших верств населення. Ця мовна асиміляція набагато спрощує й пришвидшує процес спілкування як у професійній сфері діяльності фахівців з ІТ-технологій, виробників і продавців комп'ютерної техніки, так і в побутовому мовленні.

Нині сленг активно використовується у різних стилях мови – художній літературі, засобах масової інформації (газетах, журналах, радіо, телебаченні, рекламі), лунає зі сцени театрів та в кіно. Це доводить, що сленг є складним мовним утворенням, яке відображає реалії сьогодення і входить до розмовної та нормативної лексики сучасної людини.

Висновки. Серед мовознавців ведеться тривала дискусія, наскільки глибокими для української мови є використання сленгізмів, запозичень з іноземних мов та надмірне захоплення ними молоддю. Дехто з науковців вважає сленг особливою зоною небезпеки, для якої характерні збіднена лексика, неграмотна будова фраз, нечітке формулювання речень тощо [5]. Інші ж дослідники вважають, що молодіжний сленг є посередником між мовною практикою народу і розмовно-побутовою мовою широких верств населення. На нашу ж думку, молодіжний сленг не є настільки впливовим, щоб становити загрозу чистоті мови, тому що є тимчасовим явищем. У процесі дорослішання особистості зростає її інтелект, змінюється темп життя, накопичується життєвий досвід, збагачується словниковий запас і використання сленгів у мовленні поступово витісняється вживанням більш чистої, літературної мови, а на зміну теперішній молоді прийде нова – зі своїм світобаченням, власною філософією й словотворенням.

Література:

1. Кобяков О.М., Єрмоленко С.В., Єрмоленко А.І. Інтерлігвальні вектори молодіжного сленгу на матеріалі англомовного та україномовного дискурсів. *Філологічні трактати*. Том 3, № 3, 2011. С. 79–84.
2. Василенко Ю.А. Сучасний український молодіжний сленг. Львів, 2009. С. 8.

3. Заводна Л. Сучасний погляд на молодіжний сленг. *Нова педагогічна думка*, 2014. № 1. С. 52–55.
4. Ажнюк Б.М. Мовні зміни на тлі деколонізації та глобалізації. *Мовознавство*. 2001. № 3. С. 45.
5. Кондратюк О. Молодіжний сленг як мовне явище. *І: незалежний культурологічний часопис* [Електронний ресурс]. Львів, 2005. № 38.
6. Осецька Н.Ф., Ярмолюк Я.М. Вплив англіцизмів на сучасний український молодіжний сленг. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування*. Вип. 3 (55), 2011. Серія «Гуманітарні науки». С. 74–80.
7. Секрет І. Семантичні аспекти американського студентського сленгу. *Наукові записки*. Вип. 89 (3). Серія: Філологічні науки. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2010. С. 80–84.
8. Словник іншомовних слів: 23 000 слів та термінологічних словосполучень. Уклад. Л. О. Пустовит та ін. Київ: Довіра, 2000. Серія «Бібліотека державного службовця: державна мова і діловодство». 1018 с.

Stogniy I., Varavkina Z. Functioning of youth slang in the modern Ukrainian colloquial speech

Summary. The article is devoted to the usage of youth slang in the modern Ukrainian language. It examines the conditions under which youth slang as a separate formation of the national language under reflects to the level of culture, education and development of society and enters the speeches of the modern youth.

The purpose of this article is to describe and define the role of the youth slang in the speech.

The authors in their study pay attention to the types of youth slang vocabulary, the scope of its active use and give some examples. Due to the historical and political events socially active young people use in their speech so-called new slang which means the new concepts available for all layers of modern population. They are relevant to indicate the special concepts inherent in the realities of life of today's youth and arise in terms of light and easy everyday communication.

English language and its American variant is also a good source for slang in the Ukrainian language. The emergence of English-language slang is a result of the expansion of not only the English language through the study of a foreign language in school, English literature, the fascination of English musical culture, the intensification of international relations etc., but also as a result of the popularization of a Western lifestyle.

The use of modern devices and Internet technologies is also a good basis for the creation of new slang words and slang forms of communication.

Nowadays slang is widely used in different styles of speech – literature, mass media (newspapers, magazines, radio, television, advertising etc.), it is used on the theatre stages and in the movies.

This proves that slang is a difficult language unit that reflects today's realities and exists in the spoken and normative vocabulary of a modern person.

Key words: youth slang, jargon, conversation, Ukrainian language, speech, borrowing, language norm.